

FRANCUSKO-POLSKI TYDZIEŃ TELEDETEKCJI

FRENCH-POLISH WEEK OF THE REMOTE SENSING

W dniach 26-30 października 1992 roku miał miejsce w Warszawie „Francusko-polski tydzień teledetekcji” zorganizowany przez francuskie Narodowe Centrum Badań Kosmicznych (Centre Nationale d'Etudes Spatiales), Instytut Geodezji i Kartografii (IGiK), Ambasadę Francji w Polsce oraz Instytut Fotogrametrii i Kartografii Politechniki Warszawskiej. W jego ramach odbyły się dwie imprezy poświęcone teledetekcji: seminarium oraz kurs techniczny.

W seminarium wzięło udział ogółem 187 osób, reprezentujących zarówno placówki naukowe i dydaktyczne, prowadzące badania w zakresie teledetekcji lub wykorzystujące dane uzyskiwane z satelitów jak również organizacje dostarczające obrazy satelitarne, przedsiębiorstwa kartograficzne, instytucje opracowujące statystyki i prognozy oraz dostarczające specjalistycznego oprogramowania komputerowego.

W trakcie seminarium wygłoszono 20 referatów, zgrupowanych w siedmiu sesjach tematycznych.

W sesji pierwszej: *„Wybrane zastosowania teledetekcji w zakresie ochrony środowiska”* przedstawiono 2 referaty. Graham Mitchell (SPOT-Image) zaprezentował referat *„Wykorzystanie danych SPOT do badań środowiska”*, zaś prof.dr hab. Andrzej Ciołkosz przedstawił referat dr inż. Teresy Baranowskiej pt.: *„Wykorzystanie wieloterminowych zdjęć satelitarnych Landsat MSS i TM w monitoringu wód jeziornych”*. Na tle tego referatu, prof. Andrzej Ciołkosz zapoznał również zebranych z tematyką badań w zakresie ochrony środowiska prowadzonych w Instytucie Geodezji i Kartografii.

W sesji drugiej: *„Teledetekcja i geologia”*, pan dr Marek Graniczny z Państwowego Instytutu Geologicznego wygłosił referat *„Geologiczna interpretacja zdjęć satelitarnych SPOT i innych danych teledetekcyjnych dla obszaru polskich Karpat Wschodnich”*, zaś pan Jean-Michel Coudert z francuskiego Biura Badań Geologicznych i Górniczych (BRGM) zaprezentował referat: *„Wkład danych satelitarnych w dziedzinie nauk o Ziemi, w zakresie badań wód, erozji i kartowania geologicznego”*.

W trakcie sesji trzeciej: zatytułowanej *„Teledetekcja — narzędzie badań dla rolnictwa”* pan Pierre-Noel Pascaud (SCOT-Conseil) zaprezentował referat autorstwa Jean-Claude Cazaux, Martina Shermana i Helene de Bois-sezon pt.: *„Program MARS; Statystyki rolne uzyskiwane dzięki teledetekcji w krajach Wspólnoty Europejskiej. Akcja IV: od obrazu satelitarnego do*

statystyk. Bilans operacyjny po dwóch latach szybkiego szacowania powierzchni i potencjalnych plonów w skali europejskiej". W kolejnym wystąpieniu panie dr Katarzyna Dąbrowska-Zielińska i mgr inż. Maria Gruszczyńska z IGiK przedstawiły referat zatytułowany „Metoda szacowania wielkości plonów dla łąk, na podstawie zdjęć satelitarnych NOAA”.

Podczas czwartej sesji, poświęconej monitoringowi lasów, wygłoszono również dwa referaty. Pan dr Tomasz Zawila-Niedźwiecki mówił o wykorzystaniu zintegrowanych danych terenowych i teledetekcyjnych w monitorowaniu lasów, a pan Gilles Selleron z Francji o identyfikacji zbiorowisk leśnych i monitorowaniu umieralności lasów jodłowych, za pomocą wieloterminowej analizy obrazów SPOT.

W sesji piątej: „*Satelitarne mapy obrazowe*” panowie doc. dr hab. Stanisław Białousz i dr Krzysztof Buczkowski z Politechniki Warszawskiej mówili o mapie satelitarnej jako narzędziu w nauczaniu kartografii tematycznej i planowania przestrzennego. W drugim referacie pan Reinhard Doute (IGN-Espace) przedstawił referat „Prezentacja kartografii satelitarnej”. W kolejnych wystąpieniach, dr inż. Stanisław Dąbrowski, pod nieobecność autora — doc. Bohdana Bohonos (IGiK) zaprezentował jego referat pt. „Opracowanie mapy obrazowej Warszawy metodą analogowego przetwarzania zdjęć z satelity Kosmos”, panie doc. dr Krystyna Podlacha i mgr inż. Mirosława Wodzińska mówiły o „Wybranych problemach redakcji i druku satelitarnych map obrazowych, na przykładzie mapy Warszawy w skali 1:50 000”. Tematowi satelitarnych map Warszawy poświęcone były również wystąpienia: dr inż. Zbigniewa Bochenka i dr inż. Stanisława Dąbrowskiego (IGiK) — „Wykorzystanie zdjęć z różnych satelitów dla kartowania obszaru Warszawy” oraz dr inż. Jacka Drachala (IGiK) „Syntetyczny obraz barwny Warszawy utworzony ze zdjęć satelitarnych Landsat TM i Kosmos, metodą transformacji IHS”. Sesję zakończyły prezentacje referatów: dr Witolda Fedorowicza-Jackowskiego (Neokart-GIS), Dr inż. Z.Bochenka i dr Wiesławy Sujkowskiej (IGiK) „Metody numerycznego przetwarzania danych dla sporządzania satelitarnych map obrazowych”, oraz doc. dr inż. Adama Linsenbartha (IGiK) na temat rozwoju metod sporządzania fotomap w Polsce w latach 1921-1992.

Przedostatnią sesję „*Systemy Informacji Geograficznej*” otworzyło wystąpienie pani Hanny Małkiewicz-Zielińskiej (Geokart-Digital), która poinformowała zebranych o zamierzeniach swojej firmy. Jacques Lamoure (MATRA MS2i) omówił prace prowadzone w reprezentowanym przez niego przedsiębiorstwie. Pierre-Noel Pascaud zaprezentował referat pt. „Regionalny System Informacji Geograficznej dla regionu Midi Pyrenees”. W swoim wystąpieniu zwrócił on uwagę, szczególnie na sprawę wykorzystania danych rejestrowanych przez satelity teledetekcyjne do tworzenia baz danych geograficznych systemów informacyjnych.

Ostatnia sesja poświęcona była kształceniu specjalistów w zakresie teledetekcji. Otworzyło ją wystąpienie Andre Fontanela ze Zrzeszenia na

Rzecz Rozwoju Teledetekcji Kosmicznej (GDТА), który zapoznał zebranych z działalnością tego Zrzeszenia w zakresie kształcenia specjalistów z zakresu teledetekcji oraz doskonalenia ich wiedzy. Prof. Andrzej Ciołkosz (IGiK, Uniwersytet Warszawski) wygłosił referat pt. „Nauczanie fotointerpretacji i teledetekcji w Polsce”. W swoim referacie przedstawił rozwój programów nauczania fotointerpretacji i teledetekcji w szkołach wyższych, poczynawszy od lat sześćdziesiątych do chwili obecnej. Zaprezentował również rys historyczny rozwoju pracowni fotointerpretacji i teledetekcji funkcjonujących w ośrodkach akademickich Polski. Przedstawił rolę, jaką w nauczaniu fotointerpretacji i teledetekcji odegrał Ośrodek Przetwarzania Obrazów Lotniczych i Satelitarnych (OPOLIS). Charakteryzując obecny stan nauczania teledetekcji w Polsce prelegent zwrócił uwagę na fakt, iż znaczna część pracowni funkcjonujących w polskich uczelniach jest wyposażona w sprzęt do wizualnej interpretacji zdjęć lotniczych i satelitarnych. Coraz częściej są one wyposażane w podstawowy sprzęt umożliwiający cyfrowe przetwarzanie danych satelitarnych. Autor podkreślił, iż w Polsce opracowano wiele skryptów i podręczników do nauczania teledetekcji. Brak jest natomiast nowoczesnego oprogramowania oraz podręczników dotyczących cyfrowego przetwarzania zdjęć satelitarnych.

Kurs techniczny, poświęcony metodzie sporządzania satelitarnych map obrazowych, prowadzony był przez panów: Dominique Durand (GDТА) i Dominique Lesselin (IGN-Espace) zgromadził 40 uczestników. W pierwszym dniu kursu zapoznano uczestników z charakterystykami obrazów, uzyskiwanych na podstawie danych z satelity SPOT, konsultacji obrazu z dostępnymi materiałami kartograficznymi i zdjęciami lotniczymi. Omówiono metodę transformacji obrazu satelitarnego do mapy topograficznej. W drugim dniu kontynuowano wykłady poświęcone geometrycznej korekcji obrazu, omawiając sposób dostosowania obrazów wielospektralnych i panchromatycznych z satelity SPOT. W trzecim dniu zajęć zaprezentowano metody filtracji i wzmacniania kontrastu obrazów satelitarnych oraz numeryczne metody wykonywania opisu wewnątrz- i pozaramkowego satelitarnych map obrazowych. Uczestnicy kursu uzyskali komplet materiałów szkoleniowych. Kurs techniczny został uroczystie zakończony wystąpieniami: pana doc. dr inż. Adama Linsenbartha — dyrektora Instytutu Geodezji i Kartografii, pana doc. dr hab. Stanisława Białousza — dziekana Wydziału Geodezji i Kartografii Politechniki Warszawskiej. Strona francuska zapowiedziała przesłanie uczestnikom świadectwa ukończenia kursu technicznego. Organizacja następnego „Francusko-polskiego Tygodnia Teledetekcji” jest przewidziana na październik 1993 roku.

Dariusz Dukaczewski
Instytut Geodezji i Kartografii
ul. Jasna 2/4, 00-950 Warszawa

KONFERENCJA PROGRAMOWA PROJEKTU „PRIRODA”

PROGRAMME CONFERENCE OF THE "PRIRODA" PROJECT

W dniach 30.03-1.04.1993 odbyło się w Sankt Petersburgu kolejne spotkanie specjalistów z zakresu teledetekcji, przygotowujących się do realizacji programu satelitarnych badań środowiska. Z powodu trudności finansowych i organizacyjnych, które w 1992 roku dotknęły głównych realizatorów projektu — rosyjskie instytuty naukowe oraz organizacje techniczno-produkcyjne, jego realizacja uległa przesunięciu w czasie. Obecnie projekt ma zapewnione finansowanie w Rosji i planuje się, że umieszczenie kompleksu PRIRODA na orbicie okołoziemskiej nastąpi w połowie 1994 roku. Pierwsze eksperymenty naukowe w ramach projektu „Priroda” rozpoczną się jesienią tegoż roku i będą trwały do końca roku 1996. Na spotkaniu potwierdzono główne założenia programu i jego eksperymentalny charakter. Celem badań prowadzonych przy pomocy kompleksu aparatury (modułu) PRIRODA, który ma zostać umieszczony na stacji orbitalnej MIR (wysokość orbity 300-400 km, nachylenie do płaszczyzny równika około 52°) nie jest bowiem systematyczny monitoring lecz przede wszystkim sprawdzenie nowych instrumentów pomiarowych oraz opracowanie nowych metod badań środowiska przyrodniczego, a także uzyskiwanie danych do modelowania zjawisk i procesów przyrodniczych oraz przejawów ingerencji człowieka w to środowisko w obrębie sfer: lądowej, oceanicznej, atmosferycznej oraz problematyki ekologicznej*. W pierwszym dniu obrad, na dwóch sesjach plenarnych omówiono zagadnienia ogólne, przedstawiono niektóre przesłanki teoretyczne i uwarunkowania geograficzne wybranych tematów oraz trudności finansowe i organizacyjne w realizacji projektu.

I tak, profesor B.Kutuza z Instytutu Radioelektroniki Rosyjskiej AN (IRE) z Moskwy przypomniał założenia naukowe eksperymentów oraz omówił, niektóre zmiany wprowadzone do ich programów — opisanych obecnie w dwóch broszurach: 1. *Complex of remote sensing of the Earth „Priroda” — Scientific program, Version 2*; i 2. *Scientific program — proposals of Bulgaria, Germany, Italy, Poland, Romania, USA, Czechoslovakia, France, Switzerland*; Moscow 1993. Nie ma potrzeby szerszego omawiania zawartości tych broszur, gdyż uczestnicy spotkania postanowili przygotować w najbliższym czasie ich uaktualnioną wersję. W swoim referacie B.Kutuza zasygnalizował potrzebę dopracowania programu badań podsatelitarnych oraz omówił pokrótce tematykę zgłoszoną przez nowych uczestników programu. Włosi z Instytutu Badań nad Falami Elektromagnetycznymi (IROE-CNR) we Florencji zamierzają prowadzić badania wód przybrzeżnych, zachowania się roślinności pod wpływem oddziaływań antropogenicznych, badanie charakterystyk spektralnych terenu w obszarach oddziaływania

---

* patrz: J.R.Oleńdzki, 1992: „PRIRODA — program teledetekcyjnych badań środowiska. Fotointerpretacja w geografii, T.22.

procesów geotermalnych, a zwłaszcza wulkanizmu, a także badania porównawcze atmosfery w strefach o różnym stopniu jej zanieczyszczenia. Będą wykorzystywać w tym celu pomiary w widmowym zakresie widzialnym i podczerwieni. Amerykanie będą uczestniczyli w programie „Priroda” poprzez Laboratorium Fizyki Stosowanej Uniwersytetu Johna Hopkinsa, a przedmiotem ich badań mają być problemy powstawania fal wewnętrznych (*internal waves*) w obrębie Prądu Zatokowego. Szwajcarzy z Instytutu Fizyki Stosowanej Uniwersytetu w Bernie, mają zająć się między innymi badaniami wilgotnościowego zróżnicowania pokrywy śnieżnej, jej miąższości, oceną wilgotności gleb, głębokości ich przemierzania oraz badaniami szaty roślinnej w tym również upraw. Badania te będą prowadzone głównie w mikrofalowym zakresie widma elektromagnetycznego. Francuzi, ze Służby Aeronomicznej (Service d'Aeronomie du CNRS) w Verrieres-le-Buisson oraz z Laboratorium Meteorologii Dynamicznej (Laboratoire de Meteorologie Dynamique du CNRS) w Palaiseau będą kontynuowali swoje badania zapoczątkowane już wcześniej w ramach rosyjsko-francuskiego projektu „Alissa”, którego celem jest wykorzystanie urządzeń lidarowych do badań meteorologiczno-klimatycznych. Teraz, w ramach programu „Priroda” rozwijana będzie tematyka zastosowania lidarów do badań wpływu zachmurzenia na zmiany klimatu oraz badania parametrów atmosfery. Szerzej problematykę eksperymentu „Alissa” omówili: prof. M.L.Chanin i dr G.Tulinow.

Dr Ju.Denisow z Naukowo-Produkcyjnej Organizacji „Energia”, która odpowiada za wyniesienie modułu PRIRODA na orbitę i połączenie jej ze stacją MIR przedstawił aktualny stan oraz perspektywy realizacji kompleksu PRIRODA oraz terminarz dostarczania i testów poszczególnych urządzeń przewidzianych do zainstalowania na pokładzie stacji MIR.

W kolejnych wystąpieniach, dr J.Tiszczenko przedstawił naukowy program badań „ładowej” części projektu, a dr V.Makarow skupił się na omówieniu zmian w realizacji teledetekcyjnych badań geologicznych. Ten ostatni zwrócił uwagę na celowość kontynuowania badań prowadzonych poprzednio w ramach współpracy INTERKOSMOS, między innymi na temat zachodniej części Sudetów (umownie nazywanych „Górami Łużyckimi”) Zaapelował również o lepszą koordynację badań geologicznych z badaniami przewidzianymi do realizacji w „ekologicznej” części projektu. W krótkich wystąpieniach, z tematyką swoich badań zapoznali uczestników konferencji dr T.Nazyński z Laboratorium Teledetekcji Mikrofalowej w Instytucie Badań Kosmicznych Bułgarskiej AN w Sofii oraz prof. G.Zimmermann z Instytutu Badań Kosmicznych w Berlinie. Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na żywe zainteresowanie projektem „Priroda” wykazywanym przez Niemców i to nie tylko z instytutów z dawnej NRD, które od początku uczestniczyły w projekcie, ale przede wszystkim z instytucji z zachodu Niemiec, które na każdym z ostatnich spotkań programowych projektu zgłaszają propozycje nowych eksperymentów. Dr Hoepffner z Francji, uczestniczący w eksperymencie „Alissa”, omówił problematykę badania opadów, na terenie Nigru

w Afryce, za pomocą urządzeń radarowych pracujących w zakresie fal o długości 50 cm oraz radiometrów mikrofalowych. Celem tych badań jest ulepszenie prognozowania opadów oraz zarządzania zasobami wody w tej części Afryki.

Problematykę badań oceanograficznych przedstawili: dr M.Smironow z IRE w Moskwie i dr G.Korotaew z Morskiego Instytutu Hydrofizycznego Ukraińskiej AN w Sewastopolu.

Nieco więcej czasu poświęcono problematyce badań atmosfery. Dr B.Pietrenko z IRE mówił o badaniach zawartości domieszek gazowych i aerozoli w atmosferze, a prof. J.Timofiejew krytycznie ocenił możliwości wykorzystania radiometru podczerwieni ISTOK-1 do ilościowej oceny zawartości domieszek gazowych w atmosferze, jeżeli nie zostanie poprawiona dokładność przyrządu, co wymagać będzie użycia lepszych detektorów promieniowania.

Tematykę ekologiczną programu „Priroda” omawiali dr V.Lalko z Instytutu Nauk Geologicznych Ukraińskiej AN z Kijowa i dr V.Niekos z „Aerokosmicznego Kompleksu Amaltea”. Przedstawili oni kilka aspektów wykorzystania teledetekcji do badania skażenia środowiska metalami ciężkimi i związkami azotu.

W drugiej części konferencji, obradowały grupy robocze, które nabierają charakteru stałych zespołów mających działać pod kierunkiem wybranych przez siebie koordynatorów. Zajęły się one szczegółowymi zagadnieniami planowania eksperymentów, odpowiednio w zakresie badań: atmosfery, powierzchni lądu i oceanów. Przedyskutowano szczegółowo wspomnianą wyżej wersję drugiego programu eksperymentów, a ponieważ w ostatnich dwóch latach, ze względów finansowych i organizacyjnych, niektóre punkty programu zostały zaniechane lub bardzo zmienione, a pojawiły się nowe propozycje, postanowiono całkowicie przeredagować program, porządkując przyszłe pomiary według naukowych problemów do rozwiązania, a nie według zainteresowań poszczególnych grup badawczych w różnych krajach, związanych najczęściej z pojedynczymi przyrządami. Jest to istotne ze względu na zasygnalizowane wcześniej przez J.Denisowa z NPO ENERGIA ostre ograniczenia, jakie ośrodek sterowania kompleksem orbitalnym, narzuci na cykle pracy poszczególnych przyrządów. Koordynatorzy grup zostali zobowiązani do zebrania w najbliższym czasie dezyderatów poszczególnych grup badawczych i uzgodnienia z NPO ENERGIA pierwszej fazy pomiarów, przewidzianej jak wspomniano wyżej na koniec 1994 roku.

Udział Polski w projekcie polega obecnie na budowie, w Zakładzie Teledetekcji Centrum Badań Kosmicznych PAN, kamery telewizyjnej WIZJER, której zadaniem będzie pomiar kątów załamania promieniowania słonecznego w atmosferze w celu uzyskiwania profili temperatury i ciśnienia atmosfery z dużą rozdzielczością pionową. WIZJER będzie mógł również działać jako instrument sterujący radiometrem podczerwieni, w eksperymencie „Istok-1”. Grupa fizyków z Centrum Badań Kosmicznych PAN

uczestniczy w przygotowaniu programu pomiarów tym radiometrem, zawartości domieszek gazowych w atmosferze, w przekonaniu, że wspomniane wyżej wady radiometru zostaną usunięte przez konstruktorów.

W konferencji wzięło udział około 50 osób. Z Polski uczestniczyli: dr hab. inż. Teresa Baranowska z Instytutu Geodezji i Kartografii, dr hab. Jan R. Olędzki z Uniwersytetu Warszawskiego (oboje na koszt Komitetu Badań Kosmicznych i Satelitarnych PAN) oraz mgr Maria Błęcka i prof. dr hab. Andrzej Jurewicz z Centrum Badań Kosmicznych PAN (oboje na koszt grantu 221509203 p/23)

Andrzej Jurewicz

Centrum Badań Kosmicznych PAN
ul Bartycka 18a, 00-716 Warszawa

Jan R. Olędzki

Wydział Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego
ul. Krakowskie Przedmieście 30, 00-927 Warszawa

DZIAŁALNOŚĆ KLUBU TELEDETEKCYJ ŚRODOWISKA POLSKIEGO TOWARZYSTWA GEOGRAFICZNEGO, W LATACH 1990-1993

**ACTIVITY REMOTE SENSING OF ENVIRONMENT CLUB,
POLISH GEOGRAPHIC SOCIETY IN YEARS 1990-1993**

W końcowej fazie działalności Komisji Fotointerpretacji Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Geograficznego, w roku 1990, rozpoczęto dyskusję nad nową formą organizacji ruchu fotointerpretacyjnego w ramach struktury organizacyjnej Polskiego Towarzystwa Geograficznego. W wyniku tej dyskusji i realizacji wynikającej z niej wniosków, przedstawiono na Plenarnym Zebraniu Zarządu Głównego PTG w dniu 28 czerwca 1990 roku, we Wrocławiu wniosek o powołanie na bazie dotychczasowej Komisji Fotointerpretacji — Klubu Teledetekcji Środowiska, który mógłby działać na prawach oddziału PTG. Wniosek ten został przyjęty. Otworzyło to drogę działaniom organizacyjnym zmierzającym do Powołania Klubu. W ich wyniku, w dniu 20 października 1990 roku na Walnym Zebraniu Założycielskim zebrało się 20 osób, które przyjęły tymczasowy regulamin działania Klubu i wybrały jego Zarząd oraz Komisję Rewizyjną.

Przewodniczącym Klubu został dr J.R.Olędzki, zastępcą przewodniczącego — dr inż. St.Mularz, sekretarzem — mgr Wojciech Rogowski, skarbnikiem — dr E.Wołk-Musiał, członkiem Zarządu — doc.dr hab. Jerzy Mozgawa. W związku z objęciem przez kol. E.Wołk-Musiał funkcji zastępcy

skarbnika Zarządu Głównego PTG, skład Zarządu Klubu, w dniu 15.06.1992 został poszerzony przez dokooptowanie kol. dr Małgorzaty Mycke-Dominko, której powierzono funkcję Zastępcy Skarbnika. Wybrano również Komisję Rewizyjną w składzie: dr H.Gawlik — przewodniczący, dr inż. Zbigniew Węgrzyn — zastępca przewodniczącego i dr Bartłomiej Jaśkowski — członek Komisji Rewizyjnej.

Klub Teledetekcji Środowiska PTG w pierwszym okresie swojej działalności skupił się nad ugruntowaniem swojej pozycji jako Oddziału w strukturze organizacyjnej PTG. Działania te trwają po dzień dzisiejszy. Wynika to z oporu części struktur organizacyjnych PTG, broniących się przed zmianą form organizacyjnych naszego Towarzystwa.

Przewodniczący Klubu uczestniczył w działaniach specjalnie powołanej przez Prezydium Zarządu Głównego PTG, „Komisji do zmiany struktury organizacyjnej PTG”. W wyniku prac tej Komisji opracowano projekt nowego statutu PTG, który przewidywał większą autonomię działania dla poszczególnych Oddziałów terenowych Towarzystwa oraz wprowadzał równorzędne Oddziałom, w prawach i obowiązkach, nową formę branżowych jednostek organizacyjnych Towarzystwa, których zasięg terytorialny obejmowałyby całe terytorium RP. Miała to być druga forma jednostek organizacyjnych umożliwiająca działanie istniejącym półformalnie strukturom klubowym. Wprowadzenie tego statutu zostało skutecznie zablokowane przez Komisję Statutów i Regulaminów ZG PTG oraz przez niezdecydowaną postawę części Zarządu Głównego PTG.

Według stanu na dzień dzisiejszy sytuacja statutowa klubów nie jest w pełni uregulowana. Działają one w oparciu o poszczególne uchwały Zarządu Głównego PTG lub postanowienia jego Prezydium, nadające praktycznie klubom statut normalnych oddziałów terenowych PTG. Sytuacja ta powinna być w najbliższej przyszłości uregulowana nowym statutem Polskiego Towarzystwa Geograficznego. W swojej działalności Klub posługuje się swoim regulaminem, aczkolwiek nie został on formalnie zatwierdzony przez władze PTG.

Drugą płaszczyzną aktywności Klubu były działania zmierzające do założenia odrębnego konta bankowego. Zajęło to około pół roku starań i pertraktacji z różnymi bankami. Starania te zakończyły się sukcesem i obecnie Klub posiada konto w banku państwowym PKO XV Oddział w Warszawie.

Trzecią dziedziną działalności Klubu były sprawy wydawnicze i starania o zapewnienie funduszy na wydawanie FOTINTERPRETACJI W GEOGRAFII. Dzięki działaniom Zarządu Głównego PTG i jego biura, udało się uzyskać środki z Komitetu Badań Naukowych. Pewnym wsparciem w tym względzie były również środki zebrane z reklam, które ukazały się w naszym czasopiśmie oraz pokrycie części kosztów ze środków jakimi dysponowała Pracownia Fotointerpretacji Geograficznej Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego. Zebrane środki pozwoliły na wydanie kolejnych dwóch numerów FOTINTERPRETACJI W GEOGRAFII

(t.21 i 22). Wydano również kalendarz okolicznościowy reklamujący Klub Teledetekcji Środowiska oraz upamiętniający 75 rocznicę powstania Polskiego Towarzystwa Geograficznego. Rozpowszechniono także kilka numerów Okólnika TD. Zarząd Klubu aktywnie uczestniczył przy wydawaniu Mapy Przyrodniczo-turystycznej Narwiańskiego Parku Krajobrazowego.

W ramach działalności statutowej prowadzonej pod nadzorem Zarządu Głównego PTG pośredniczono w zakupie i wykonywaniu zdjęć lotniczych dla celów naukowo-badawczych i dydaktycznych dla Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego i Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN. Prowadzono również zbórkę pieniędzy rewanżując się darczyńcom bezpłatnym rozdawaniem wydawnictw fotointerpretacyjnych przekazanych Klubowi przez instytucje naukowe i wydawnicze.

Działalność statutowa Zarządu Klubu wyrażała się w zebraniach Zarządu, których odbyło się w sumie siedem. Zorganizowano również wspólnie z Zarządem Oddziału Warszawskiego PTG trzy wykłady o tematyce teledetekcyjnej. Nawiązano współpracę i wymianę informacji z Zarządem Polskiego Towarzystwa Fotogrametrii i Teledetekcji. W ramach tej współpracy odbyło się kilka spotkań przedstawicieli Zarządów obu organizacji oraz podpisano ogólne porozumienie o współpracy. Przewodniczący Klubu uczestniczył również w posiedzeniach Zarządu PTFiT. Zarząd Klubu zainicjował organizowanie przy okazji Zjazdów Polskiego Towarzystwa Geograficznego Ogólnopolskich Konferencji Fotointerpretacji i Teledetekcji. Niestety ze względu na znikome zainteresowanie członków PTG tą tematyką odbyła się tylko jedna taka konferencja, w Krakowie w roku 1992. Nadano jej kolejny numer XIV w nawiązaniu do Ogólnopolskich Konferencji Fotointerpretacji organizowanych poprzednio przez Komisję Fotointerpretacji PTG. Planowano również zorganizowanie kilku seminariów naukowych, takich jak „Geograficzne systemy informacyjne w teledetekcji” i „Teledetekcja w leśnictwie”. Seminaria te nie odbyły się z różnych przyczyn. Drugiemu Walnemu Zebraniu Członków Klubu towarzyszyła sesja naukowa na temat „Teledetekcja satelitarna w badaniach środowiska”. W jej trakcie prof. dr hab. Andrzej Ciołkosz wygłosił referat na temat: *„Zastosowanie zdjęć satelitarnych do szacowania wielkości produkcji z trwałych użytków zielonych w Polsce”*. W planie jest jeszcze zorganizowanie w listopadzie 1993 roku konferencji w Krakowie na temat „Geograficzne Systemy Informacyjne w badaniach środowiska.

W trakcie Drugiego Walnego Zebrania Członków Klubu, odbytego w Warszawie w dniu 22 maja 1993 roku, wybrane zostały nowe władze Klubu. Przewodniczącym został ponownie dr hab. Jan R. Oledzki, Zastępcą Przewodniczącego — prof. dr hab. Andrzej T. Jankowski, Sekretarzem — mgr Dariusz Dukaczewski, Skarbnikiem — dr Małgorzata Mycke-Dominko, Członkiem Zarządu — mgr Wojciech Rogowski. Komisji Rewizyjnej Klubu przewodniczy obecnie dr Stanisław Morawski, jego zastępcą jest dr Elżbieta

Wołk-Musiał, Członkiem Komisji została dr Elżbieta Florek. Poniżej zamieszczono listę Członków Klubu, według stanu na dzień 30.06.1993.

Klub nasz jest w strukturze PTG jednostką organizacyjną stosunkowo małą pod względem liczby członków. W roku 1990, na zebraniu założycielskim zebrało się nas 20 osób. Na koniec roku 1991 było nas 29 osób; w końcu 1992 — 32 osoby, a na dzień 22 maja 1993 roku Klub liczył 39 osób. Pomimo niewielkiej liczby członków jesteśmy jednostką zauważalną w Polskim Towarzystwie Geograficznym, jednostką prowadzącą względnie ożywioną działalność. Na przyszłość należy Klubowi życzyć większej aktywności jego członków, która wspierałaby działalność Zarządu i wzmacniała jego pozycję na forum całego Polskiego Towarzystwa Geograficznego.

dr hab. Jan R. Olędzki

Przewodniczący Klubu Teledetekcji Środowiska
Polskiego Towarzystwa Geograficznego
Warszawa, 1993.05.22

Lista Członków Klubu Teledetekcji Środowiska PTG stan w dniu 1993.06.30

1. Bazyński Józef (Warszawa)	22. Krawczyk Jarosław (Białystok)
2. Będkowski Krzysztof (Rogów)	23. Le Tien Thuan (Wietnam)
3. Bielecka Elżbieta (Warszawa)	24. Lubecki Andrzej (Olsztyn)
4. Budzyńska Krystyna (Puławy)	25. Maćkowiak Krzysztof (Poznań)
5. Ciołkosz Andrzej (Warszawa)	26. Mierzwa Władysław (Kraków)
6. Dobiński Wojciech (Mysłowice)	27. Morawiecka Iwona (Chorzów)
7. Dukaczewski Dariusz (Warszawa)	28. Morawski Stanisław (Wrocław)
8. Faliński Janusz Bogdan (Białowieża)	29. Mozgawa Jerzy (Warszawa)
9. Florek Elżbieta (Słupsk)	30. Mularz Stanisław (Kraków)
10. Florek Ryszard (Kraków)	31. Mycke-Dominko Małgorzata (Warszawa)
11. Gawlik Henryk (Łódź)	32. Olędzki Jan Romuald (Warszawa)
12. Gądek Bogdan (Sosnowiec)	33. Pachuta Stanisław (Warszawa)
13. Graniczny Marek (Warszawa)	34. Rogowski Wojciech (Warszawa)
14. Jachimski Józef (Kraków)	35. Sokołowski Jerzy (Kraków)
15. Jania Jacek (Sosnowiec)	36. Tomaszewska Klara (Wrocław)
16. Jankowski Andrzej T. (Sosnowiec)	37. Tomczak Anna (Sopot)
17. Jaśkowski Bartłomiej (Kielce)	38. Trafas Kazimierz (Kraków)
18. Klejnowski Ryszard (Warszawa)	39. Widacki Wojciech (Kraków)
19. Kolondra Leszek (Katowice)	40. Węgrzyn Zbigniew (Kraków)
20. Kozak Jacek (Kraków)	41. Wołk-Musiał Elżbieta (Warszawa)
21. Kozłowska Teresa (Warszawa)	

III KONFERENCJA NAUKOWO-TECHNICZNA „SYSTEMY INFORMACJI PRZESTRZENNEJ”

III CONFERENCE ON SPATIAL INFORMATION SYSTEMS

W dniach 6-8 września 1993 roku, odbyła się w Warszawie III Konferencja Naukowo-Techniczna na temat systemów informacji przestrzennej. Konferencja odbywała się pod hasłem „Współpraca niezbędnym warunkiem rozwoju systemów informacji przestrzennej”, którego znaczenie wyjaśnił przewodniczący Towarzystwa Informacji Przestrzennej — prof. Jerzy Gaździcki w następujących słowach: „...chodzi tu przede wszystkim o współpracę:

— interdyscyplinarną, między specjalistami różnych dziedzin nauki, techniki i życia gospodarczego, dla których informacja geograficzna oraz informacja o terenie są przedmiotem profesjonalnego zainteresowania;

— międzysektorową, obejmującą administrację rządową, samorządy terytorialne oraz związany z informacją przestrzenną sektor usługowo-produkcyjny, państwowy i prywatny;

— międzynarodową, w sferze nauki, techniki i edukacji o zasięgu przede wszystkim europejskim, wynikającym z obecnych tendencji integracyjnych, ale również z istotnym uwzględnieniem powiązań pozaeuropejskich”.

W ramach konferencji, organizowanej przez Towarzystwo Informacji Przestrzennej, odbyły się dwie sesje międzynarodowe, cztery sesje poświęcone systemom informacji o terenie, sesja Sekcji Informatyki Geodezyjnej i Kartograficznej Komitetu Geodezji PAN oraz XXI Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna na temat „Kartografia a systemy informacji przestrzennej”. W referatach wygłaszanych na poszczególnych sesjach przewijała się również tematyka teledetekcyjna.

Konferencji towarzyszyła wystawa, na której prezentowano systemy informacji przestrzennej, możliwości ich praktycznego zastosowania, sprzęt geodezyjny i fotogrametryczny.

W sesji międzynarodowej udział wzięli: Prof. G.H.Ligterink z Wydziału Geodezji Uniwersytetu Technicznego w Delft (Holandia), który wygłosił referat „From analitical to digital photogrammetry”; Prof. Z.D.Kalensky z Centrum Teledetekcji FAO, który zaprezentował referat „Overview of FAO remote sensing activities”; Dr J.Loodts z firmy EUROSENSE, przedstawił referat pod tytułem „Digital ortophotos and GIS: the perfect couple” oraz Prof. B.Winid z Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego - Polish LIS/GIS Commitee, A.S.Walker z firmy LEICA i A.Weinrit z Wyższej Szkoły Morskiej w Gdyni.

Prof. B.Winid postulował utworzenie rządowej agencji GIS o nazwie „Polski Komitet Geodata”, łączącej instytucje tworzące szeroko pojętą bazę danych geograficznych oraz jej użytkowników.

Jednym z referatów zaprezentowanych na sesji Sekcji Informatyki

Geodezyjnej i Kartograficznej był referat Doc. W.Pachelskiego „Wzorcowe środki formalne technologii systemów informacji przestrzennej w pracach CEN/TC 287 „Informacja Geograficzna”. Autor przedstawił w nim zasady działania Komitetu Technicznego 287 „Informacja Geograficzna” — Europejskiego Komitetu Normalizacji (CEN), którego rolą jest tworzenie norm europejskich w zakresie systemów informacji przestrzennej. Polska jest członkiem afiliowanym CEN. Zdaniem autora udział Polski w pracach tego Komitetu oraz adaptacja norm europejskich jest najbardziej efektywną drogą uzyskania norm krajowych w zakresie systemów informacji przestrzennej, których potrzeba była sygnalizowana na tegorocznej i poprzednich konferencjach Towarzystwa Informacji Przestrzennej.

Na czterech sesjach konferencji TIP zaprezentowano ogółem 19 referatów. Związane one były tematycznie z organizacją i prowadzeniem systemów informacji o terenie omówiono sposoby pozyskiwania informacji (pomiarów geodezyjne, zastosowanie GPS, metody digitalizacji danych geograficznych), możliwe do zastosowania systemy informacji terenowej i narzędzia wspomagające ich prowadzenie (systemy: SITGMIN, GEO-MAP, GEO-INFO, DIGIMAP, SICAD-DIGSY, AutoCAD), a także problemy organizacyjne (związane z katastrzem gruntów i budynków oraz lasów), edukacyjne i teoretyczne.

W czasie dwóch sesji XXI Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej, prowadzonej przez Komisję Kartograficzną Polskiego Towarzystwa Geograficznego, wygłoszono następujące referaty: „Program CORINE jako podstawa metodyki opracowania numerycznej mapy użytkowania ziemi” (M.Baranowski); „Wykorzystanie technik systemów informacji geograficznej do opracowania raportu o stanie środowiska” (M. Andrzejewska i M. Baranowski); „System informacji o środowisku przyrodniczym i czynnikach mu zagrożających BIGLEB-PTG, PEZET-I-IOŚ, obszar Polski w makroskali” (R.Truszkowska, E.Mikielewicz); „Cyfrowe opracowanie satelitarnej mapy Tatr (E.Bielecka, W.Fedorowicz-Jackowski); „Zastosowanie informacji kartograficznej do analizy przestrzennej wybranych cech środowiska przyrodniczego” (A. Ołdak); „System informacji przestrzennej SINUS narzędziem w opracowaniu map geomorfologicznych” (E. Wołk-Musiał); „Zastosowanie cyfrowych modeli terenu (DTM) w badaniach hydrograficznych” (A. Magnuszewski).

Na towarzyszącej konferencji TIP wystawie zaprezentowano oprogramowania i sprzęt. Warto tu odnotować opracowania firmy NEOKART, oparte na wykorzystaniu systemów ARC/Info oraz ERDAS, system mapy numerycznej GEO-MAP, prace prezentowane przez firmę GEODAN oraz „Cyfrowy stereoploter ekranowy AGH” — przystosowany do sporządzania map wektorowych na podstawie zdigitalizowanych zdjęć fotogrametrycznych (naziemnych i lotniczych) oraz obrazów satelitarnych.

Referaty wygłoszone na wszystkich sesjach tej konferencji opublikowano w materiałach konferencyjnych (Towarzystwo Informacji Przestrzennej,

Komisja Kartograficzna Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Sekcja Informatyki, Geodezji i Kartografii Komitetu Geodezji PAN: *III Konferencja Naukowo-Techniczna „Systemy Informacji Przestrzennej” Warszawa 6-8 września 1993*).

Warto jeszcze odnotować dwie inicjatywy Towarzystwa Informacji Przestrzennej, a mianowicie — ogłoszenie konkursu na najlepsze opracowanie w zakresie systemów informacji przestrzennej dla samorządu terytorialnego (termin dostarczania opracowania 1 czerwiec 1994 oraz powołanie grupy użytkowników sprzętu i oprogramowania firmy INTERGRAPH.

Ewa Pietrzak
Instytut Geodezji i Kartografii
ul. Jasna 2/4 00-950 Warszawa